

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Державна вища професійна школа ім. кап. Вітольда Пілецького в Освенцеми (Польща)
Університет економіки в Братиславі
Факультет економіки бізнесу в Кошице (Словацька Республіка)
Віденська консерваторія в м Будапешт, (Угорщина)

**III Міжнародна
науково-практична конференція
“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

6-7 квітня 2021 р.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 12 від 22 квітня 2021 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 6-7 квітня 2021 р.). – Мукачево: МДУ, 2021. – 233 с.

Відповідальний за випуск: Феєр О.В. – к.е.н., доц., доцент кафедри менеджменту та управління економічними процесами, відповідальна за наукову роботу кафедри.

Технічний редактор: Товт Т.Й. – к.е.н., доцент.

У збірнику тез за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту та управління економічними процесами Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, студентів, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Фінансове регулювання та обліково-аналітичне забезпечення діяльності суб'єктів на мікро- та макрорівнях»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління освітньою діяльністю у цифровому просторі»; «Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 005:[316+330:005.591.4]:332.15(043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferenciji-seminari/>*

© Мукачівський державний університет, 2021
© Кафедра менеджменту та управління економічними процесами, 2021

4. Богданова С. Ю. и др. Анализ маркетинговой информации на основе инструментария публичного web-приложения Google Trends. Управление экономическими системами: электрон. науч. журн. 2017. № 4. С. 1–9. URL: <https://cyberleninka.ru/article/v/analiz-marketingovoy-informatsii-na-osnove-instrumentariya-publichnogo-web-prilozheniya-google-rends>

5. Burdeau E., Kintzler E. Оценка использования Google Trends для прогнозирования развития кредитования URL: http://www.cisstat.com/BigData/CIS-BigData_11_rus%20IKIburdeau_kintzler_google_trends_isi_wsc_2017.pdf

6. Kliuiev O., Vnukova N., Hlibko S., N. Brynza, Davydenko D. Estimation of the Level of Interest and Modeling of the Topic of Innovation Through Search in Google In: Proceedings of the 4th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems, 23-24 April, COLINS 2020. Pp. 523-535. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/23306/1/O.%20Kliuiev%20N.%20Vnukova%20S.%20H>

7. Google Trends – руководство как пользоваться. URL: <https://www.unisender.com/ru/blog/sovety/google-trends/>

УДК 338.2

М.М. ЗОЗУЛЯК

старший викладач кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

В умовах глобалізації дедалі більшого значення для позиціонування країни на світовому ринку високотехнологічних товарів і послуг набуває міжнародне партнерство, залучення зарубіжних інвесторів до розвитку вітчизняної інноваційної сфери та використання можливостей міжнародної співпраці. Тому надзвичайно актуальним є визначення ролі та можливостей участі України в інноваційних програмах, зокрема тих, що реалізуються Європейським Союзом. Актуальними і затребуваними з погляду формування конкурентоспроможності країни є розробка і трансфер інноваційних продуктів в медицині, кібернетиці, комп'ютерних технологіях, кібербезпеці, біотехнологіях тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про наявність значної кількості авторів наукових праць, аналітичних і статистичних досліджень щодо функціонування та розвитку вітчизняного ринку інновацій, серед яких: С. Арутюнян, В. Геєць, В. Гросул, Н. Данік, А. Ключник, Г. Мерніков, Л. Федулова, Я. Максименко, О. Стреліна, Н. Краус, Л. Курило, С. Удовиченко, Т. Сльозко, А. Яковлев, В. Дикань, В. Луньова, О. Ляшенко, Я. Крупка, Р. Яковенко, Б. Одягайло, А. Князевич, Л. Лігоненко, А. Єріна, Є. Масленников, Е. Кузнецов, Ю.Сафонов, С. Філіппова та інші.

Поточний стан національної інноваційної системи характеризується необхідністю створення державою соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного розвитку інноваційного потенціалу України, а також удосконалення державного управління інноваційною сферою. Кризові явища у політичній, соціально-економічній, фінансовій сферах суттєво призупинили вже помітні раніше процеси розвитку в Україні. Значний негативний вплив на економічний розвиток в Україні, як і раніше, мають непередбачуваність податкової системи, відтік капіталу за кордон, нестабільність банківської системи, відтік кваліфікованих фахівців з наукової сфери, інтелектуальна міграція, політична нестабільність тощо [1]. Наслідком впливу цих факторів виявилось зниження показників запровадження науково – технічних інновацій у

виробництво. Також варто згадати наявність суттєвих недоліків у сфері законодавчого регулювання інноваційної сфери, зокрема «...застарілість нормативно-правової бази, яка не дозволяє забезпечити інноваційну трансформацію, необхідну для переорієнтації національної економіки на інноваційний шлях розвитку, нестача повноти правового регулювання суспільних відносин, що виникають у зв'язку зі створенням інноваційних продуктів, їх впровадженням і розповсюдженням...» [2, с.60].

Проте, незважаючи на перелічені проблеми, інноваційний та науково-технічний розвиток України все ж таки має місце у контексті євроінтеграційних процесів. Значний прогрес у сфері виробничої співпраці досягається за допомогою підготовки і перепідготовки українських фахівців, часто за кордоном і на якісному обладнанні, після чого якість продукції повністю відповідає іноземним зразкам. Спостерігається помітне підвищення економічної активності не тільки в столиці України, але й у регіонах. Значну роль у розвитку регіонів відіграє вибір того чи іншого режиму регулювання економіки.

Одним із найважливіших інструментів оцінки та рейтингування інноваційного розвитку країн Європи є інноваційне табло (Innovation Union Scoreboard – IUS), що представляє систему показників науково-технічної та інноваційної діяльності і на основі якого розраховується зведений індекс інновацій (SII-Summary Innovation Index) для кожної європейської країни [3, с.311].

Україна на сьогодні не включена до списку країн, що оцінюються за допомогою даного Табло на регулярній основі. Проте сучасні євроінтеграційні виклики вимагають провести таке порівняння згідно з відповідними методологічними рекомендаціями. На основі отриманих результатів визначається статус країни з чотирьох можливих: інноваційний лідер; активний інноватор; помірний інноватор; інноватор, що формується; та складається відповідний рейтинг. Так, за даними Державної служби статистики, Україна має статус «Інноватор, що формується» зі значенням зведеного індексу 0,206, випереджаючи Болгарію (0,175). Найближчим конкурентом України, якого можна наздогнати, є Румунія (0,219). В загальному, значення зведеного індексу інновацій для України є у два рази меншим за середнє по країнах Європейського Союзу (0,544) [3, с.312-316; 4, с.6].

Ключовим інструментом науково-технічного співробітництва Європейського Союзу виступають різноманітні програми, що реалізуються в рамках інноваційної спільноти. У процесі дослідження даного аспекту вдалося з'ясувати про членство України в таких європейських програм, як:

- «Горизонт 2020» – рамкова програма наукових досліджень та інновацій;
- освітньої програми Erasmus Mundus;
- освітньої програми Tempus;
- Інструменту співробітництва у галузі ядерної безпеки (Instrument for Nuclear Safety Cooperation – INSC);
- програми прикордонного співробітництва «Польща – Білорусь – Україна» в рамках Європейського інструменту сусідства й партнерства (European Neighbourhood & Partnership Instrument (ENPI));
- програми прикордонного співробітництва «Угорщина – Словаччина – Румунія – Україна» в рамках Європейського інструменту сусідства й партнерства (European Neighbourhood & Partnership Instrument - ENPI);
- програми «Південно-Східна Європа»;
- програми «Центральна Європа» та ін. [3, с.320].

На сьогодні співпраця України та Європейського Союзу розвивається за напрямками, головними з яких є підтримка демократичного розвитку і ефективного управління, регуляторна реформа та зміцнення адміністративного потенціалу, розвиток інфраструктури та ядерна безпека.

Науково-технічне співробітництво в цілому між Україною та країнами Європейського Союзу розвивається більшою мірою за рахунок участі українських науково-дослідних установ та університетів у проектах рамкових програм наукових досліджень і технологічного розвитку, реалізація яких розпочалася з 1984р. п'ятирічними циклами. Починаючи з П'ятої рамкової програми (5РП), Україна як координатор змогла себе реалізувати у 23 проектах, а як учасник – у більш ніж 1240 проектах. Українські організації брали активну участь практично в усіх пріоритетних напрямках досліджень, передбачених програмою. Вони подали понад 1000 заявок на фінансування, з яких 215 було затверджено на фінансування обсягом у 30,9 млн. євро, проте за підсумками виконання проєктів вітчизняними установами було освоєно лише 23,9 млн. євро [5].

Основними учасниками в рамкових програмах Європейського Союзу від України є заклади вищої освіти та наукові установи НАН України. Малий та середній бізнес практично не бере участі у виконанні проєктів. Хоча в більшості країн саме малі наукомісткі фірми вважається найбільш динамічними суб'єктами інноваційного процесу.

Попри те, що підписання угоди про асоціацію з Європейським Союзом не робить Україну одразу повноцінним учасником рамкових програм, воно дещо спрощує процедуру подачі заявок на фінансування. Зокрема, нашу державу було віднесено до 11 провідних наукових країн світу, які визначені ключовими стратегічними партнерами Європейського Союзу, а також її визнано єдиним стратегічним партнером Євросоюзу у Східній Європі [3, с.320].

Отже, науково-технологічні та інноваційні програми і проєкти Європейського Союзу відкривають додаткові можливості реалізації вітчизняного науково-технологічного потенціалу. В Україні на сьогодні активно відбуваються процеси, пов'язані з активізацією співпраці з Європою, у тому числі в науковій та науково-технічній сферах, що передбачає:

- уніфікацію підходів і практик у науково-дослідній сфері та наукомістких галузях економіки;
- взаємне збільшення продуктивності науково-технічної та інноваційної діяльності;
- усунення прямих і непрямих перешкод на шляху співпраці у відповідній сфері;
- зниження або повне скасування фінансових витрат, пов'язаних із науково-технічним та інноваційним обміном, і відповідне підвищення продуктивності [6].

Таким чином, становлення нашої країни як високотехнологічної конкурентоспроможної держави неможливе без впровадження новітніх технологій, що визначають місце країни у світовому співтоваристві, динаміку економічного зростання. Вдале поєднання інтересів та зусиль всіх учасників інноваційного процесу щодо створення і застосування нових знань і технологій здатне забезпечити вихід як на внутрішній, так і на зовнішні ринки з високотехнологічною продукцією, що у свою чергу підвищить рівень інноваційності національної економіки. Для забезпечення сталого інноваційного типу розвитку економіки в Україні, незважаючи на достатній потенціал, існує чимало перешкод. Тому питання розробки заходів, вирішення проблемних питань, формування стратегічних напрямів, стимулювання бізнесу, підвищення ролі держави щодо інноваційного розвитку економіки в контексті глобальних світових перетворень залишаються актуальними.

Список використаних джерел:

1. *Проблеми та перспективи розвитку інноваційної діяльності в Україні : матеріали XI Міжнародного бізнесфоруму (Київ, 22 березня 2018 р.) / відп. ред. А.А. Мазаракі. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 200 с.*

2. *Інноваційне право: науково-практичний посібник. 2-ге вид., оновл. і доп./ за заг. ред. С.В. Глібка, О.В. Розгон, А.В. Стріжкової. Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2020.- 244с.*
3. *Інноваційна Україна 2020: національна доповідь / за заг. ред. В. М. Гейця та ін. ; НАН України. – К., 2015. – 336 с.*
4. *Інновації в Україні: Європейський досвід та рекомендації для України. – Том 3. - Інновації в Україні: пропозиції до політичних заходів. –Київ: Фенікс, 2011. – 76с.*
5. *European Commission [Електронний ресурс] // Marie Curie Actions: country fact sheet: Ukraine. – Доступний з : http://ec.europa.eu/research/mariecurieactions/documents/fundedprojects/statistics/non-eu/marie-curie-actions-country-fiche-ua_en.pdf*
6. *Наказ МОН України №167 від 10.02.2021р. «Про затвердження дорожньої карти з інтеграції науково – інноваційної системи України до європейського дослідницького простору». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/02/12/edp-nakaz.pdf> [Дата звернення - 01.04.2021].*

УДК 339.138

О.П. КАРПІЙ

кандидат економічних наук,
ст. викладач кафедри маркетингу і логістики,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів, Україна

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОГЛЯД НА СТРАТЕГІЮ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

В сучасному непевному часі дистанційного життя і діяльності організацій різних сфер виникає необхідність скорегувати сформовані стратегії.

В зміст терміну стратегія включається сукупність міркувань, рішень і дій, які мають на меті визначення загальних цілей, завдань, здійснення вибору засобів їх реалізації, а як наслідок – прийняття й виконання певної діяльності, контролювання досягнень, пов'язаних з її виконанням і реалізацією цілей.

Кожен науковець в термін стратегії вкладає своє розуміння, проте ці визначення можна згрупувати таким чином[1]:

- стратегія розглядається як засіб досягнення цілей підприємства, план або модель його дій;
- стратегія як набір правил прийняття рішень;
- стратегія як програма функціонування підприємства в зовнішньому середовищі.

Оскільки всі цілі, яких хоче досягти організація будь-якої сфери діяльності є покращення її діяльності, збільшення її прибутку, налагодження зв'язків тощо, то можна сказати, що стратегія передбачає план розвитку підприємства.

Кривов'язюк І. визначає розвиток, як забезпечення зростання, покращання, всебічності та усесторонньої реалізації чого-небудь [2]. Мармоза А. вказує, що розвиток – це сприяння покращанню свого фінансового стану через такі заходи, як реклама, PR, логістичні рішення та реалізація широкого спектра послуг. Старіш О.- прогресивний розвиток своєї діяльності для забезпечення максимальної прибутковості [3].

На основі обробки результатів огляду літературних джерел можна зробити висновок, що розвиток будь-якого об'єкта має місце тоді, коли параметри об'єкта розвитку супроводжуються виникненням нових властивостей, розширенням, збільшенням, зростанням, покращанням певних характеристик об'єкта.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>